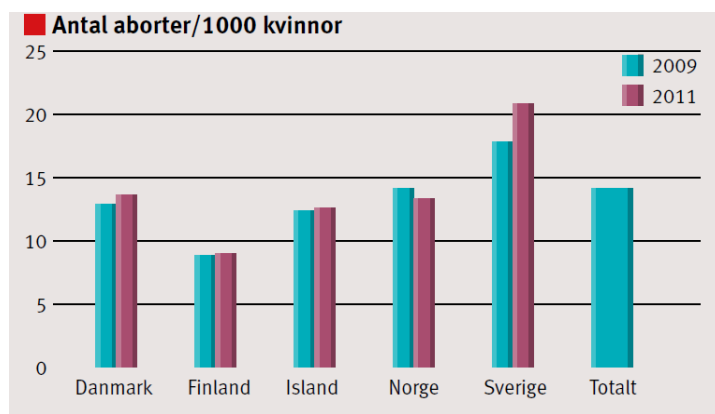

Oönskad graviditet, abort och prevention – en fråga för individ, vård och samhälle

Antalet inducerade aborter i världen uppskattas till nära 45 miljoner varje år, vilket motsvarar 28 aborter per 1 000 kvinnor i åldern 15–44 år. Ungefär hälften av aborterna utförs där abort är förbjudet, och i Europa är cirka en av tio aborter fortfarande illegala. I ett globalt perspektiv är osäkra aborter en av de största orsakerna till kvinnors sjuklighet och död. Tillgång till säkra aborter är därför en viktig jämställdhets- och jämlikhetsfråga, och därför måste arbetet med att förbättra kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa fortsätta. Den svenska abortlagstiftningen vill vi värna om, i synnerhet nu när en alltmer påträngande debatt pågår i Europa om att begränsa kvinnans rätt till abort.

Syftet med denna kunskapssammanställning är att beskriva oönskade graviditet, abort och prevention i Sverige

Resultat: Fri abort har varit en lagstadgad rättighet i Sverige sedan 1 januari 1975, vilket innebär att kvinnan själv får besluta om abort till och med den 18:e graviditetsveckan. Efter 18:e graviditetsveckan får abort utföras om synnerliga skäl föreligger, vilket prövas av Socialstyrelsen. I våra grannländer Danmark, Norge, Finland och Island finns möjligheten till abort fram till utgången av den 12:e graviditetsveckan, därefter krävs särskilt tillstånd. I Island och Finland krävs alltid tillstånd av läkare.

Figur 1. Antal aborter per 1000 kvinnor (15–49 år) i Norden 2009 och 2011.

- Sverige har det högsta aborttalet i Norden
- Tonårsaborterna minskar, men andelen upprepade aborter tenderar att öka
- Fyrtio procent av abortsökande kvinnor har tidigare genomgått en eller flera aborter, och en motsvarande uppskattad siffra bland män är 32 procent
- Upprepade aborter är associerade med socioekonomi, vilket bör uppmärksammas mer inom det förebyggande folkhälsoarbetet
- Abort väcker existentiella tankar och känslor hos majoriteten av abortsökande kvinnor
- En fjärdedel av kvinnorna och hälften av männen är inte helt nöjda med abortvården

Förbättrad användning av preventivmedel är nödvändig för att förebygga oönskade graviditeter. Nationella regler för subventionering av preventivmedel är ett kommande viktigt led i att uppfylla det övergripande folkhälsomålet, "att skapa samhälleliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen".

Slutsatser: Sverige har det högsta aborttalet i Norden. Rutiner för preventivmedelsrådgivning och vård i samband med abort bör kontinuerligt utvärderas för att säkerställa kvaliteten. Oönskade graviditet och abort är frågor som inte enbart berör individen, utan måste ses i ett helhetsperspektiv; ett delat ansvar som berör individ, hälso- och sjukvård samt samhället i stort.